

KIRSTEN

1

Mariakirken

CHRÁMOVÁ LOĎ bola slabo osvetlená. Kirsten prekvapilo, že nechali horieť sviečky blízko miesta zločinu, ktoré bolo ohraňované oranžovou a bielou páskou, zakazujúcou vstup do svätynne a na chórus.

Do nosa jej udrela vôňa teplého vosku. Z kabáta si vytiahla ploškú kovovú škatuľku; vnútri mala pripravené tri malé zrolované cigarety. Jednu si vložila medzi pery.

– Tu sa nesmie fajčiť, – povedal Kasper Strand.

Mlčky sa naňho usmiala a lacným zapaľovačom si pripálila malý valček. Potom prebehla pohľadom po kostole a pozrela sa na oltár. Mŕtvola tam už nebola. Ani biele obrusy, čo na ňom zrejme ležali – predstavila si veľké škvrny vpíjajúce sa do plátna a už zaschnuté.

Kirsten nebola od detstva na omši, no predsa si pamätala, že kňaz sa na začiatku pokloní a pobožká oltár a na konci omše, skôr ako odíde z kostola, urobí to isté.

Zatvorila oči, pretrela si viečka, prekliala ženu z vlaku, potiahla si z cigarety a otvorila oči. Krv nepostriekala vysoký kríž, no predsa zasiahla Pannu Máriu s dieťaťom a trochu nižšie aj

tabernákulum. Na pozlátku a na Máriinej tvári si všimla malé červenohnedé škvrny a tmavé pásiky. Striekajúci gejzír zasiahol do vzdialenosti troch metrov.

V tichu kostola si pomyslela na Vikingov spaľujúcich svojich mŕtvych na lodiach, na prefikaného boha Lokiho, na Ježiša vedľa Odina a Thora, na kresťanov násilím evanjelizujúcich pohanské severské národy, na odrezávanie rúk a nôh, na mrzačenie a zbavovanie podstaty, na vikinské kniežatá obrátené na kresťanstvo výlučne z politických dôvodov. Na koniec jednej civilizácie.

Vonku v daždi mesto ešte spalo. Rovnako aj prístav, kde pred drevenými domami vo štvrti Bryggen kotvila obrovská nákladná loď s množstvom antén a žeriavov, natretá nasivo ako vojenská loď. Tento kostol pochádzal z oveľa dávnejších čias ako kostoly v Osle. Tu nebolo národné divadlo, nebol tu ani kráľovský palác, park Vigeland a neudelovala sa tu Nobelova cena za mier. Bol tu začiatok 12. storočia. A všadeprítomný drsný punc starých čias. S každým civilizačným znakom je spojený znak barbarstva, každé svetlo bojuje s tmou, za každými dverami otvorenými na osvetlenú chodbu sa skrývajú dvere do temnôt.

Mala dvanásť rokov, keď bola so sestrou na zimných prázdninách u starého otca v mestečku neďaleko Trondheimu, ktoré sa volalo Hell. Starého otca zbožňovala; vyzeral neveriteľne, rozprával im všelijaké zábavné príbehy a rád si ich bral obe na kolená. V ten večer ich požiadal, aby zanesli jesť nemec-kému ovčiakovi Heimdallovi, ktorý býval v stodole. Keď vyšla z teplej farmy do ľadovej decembrovej noci, bola strašná zima, až krv tuhla v žilách. Ako kráčala k stodole, čižmy s kožušinou

výzgali na snehu a vo svetle mesiaca ju predchádzal jej tieň ako veľký motýľ. Keď vošla dovnútra, ocitla sa v tme a prenikol ju strach. Od starého otca to bolo až sadistické, že ju tam posielal v noci. Heimdall ju privítal brechotom, naťahoval sa k nej na reťazi. Hladkala ho a on jej vďačne oblizol tvár, pritísila sa k jeho teplému chvejúcemu sa telu, tvár si ponorila do jeho voňavej srsti a vrela si, že je kruté nechať ho v takej noci vonku. Potom začula slabé kňučanie. Také slabé, že keby Heimdall nebol zostal na chvíľu ticho, nezaregistrovala by ho. Prichádzalo zvonku a jej sa začala zmocňovať hrôza. Vo svojej detskej predstavivosti verila, že to fňuká nejaké čudné stvorenie, ktoré ju chce vylákať von a vrhnúť sa na ňu. Napriek tomu vyšla zo stodoly. V prítmí rozoznala po svojej ľavici medzi stodolou a prístreškom mreže akejsi klietky. S tlúčúcim srdcom sa k nej blížila, zatiaľ čo kňučanie silnelo. Mala zlé tušenie. Po niekoľkých krokoch v snehu nahmatala mreže a pozrela sa dovnútra. Vzadu pri betónovom múre čosi zbadała. Prizrela sa lepšie a uvidela malého psíka, takmer ešte šteniatko. Malého bastarda s dlhým ňufáčikom, visiacimi uškami a krátkou bledou srstou. Hlavu mal takmer prilepenú k múru, lebo obojkom bol uchytený na akýsi krúžok. Zadnou časťou sedel na tráve a na snehu, celý sa triasol a hľadel na ňu. Ešte aj dnes videla ten dojímavý prosiaci pohľad. Vrel: „Pomôž mi, prosím ťa.“ Bolo to to najsmutnejšie, s čím sa dovtedy stretla. Akoby sa jej malé, dovtedy nedotknuté dievčenské srdiečko rozbilo na tisíc kúskov. Psík už nevládal štekať, vydával len akési žalostné kňučanie, od únavy zatváral a otváral oči. Chytila ľadové mreže, chcela klietku otvoriť, rozbiť, oslobodiť

psíka, vziať ho do náručia a ujsť s ním. Ihneď. Rozrušená a zúfalá sa rozbehla k farme za starým otcom a prosila ho. No ukázal sa neoblomný. Po prvý raz jej nevyhovel. Bol to potulný psík, bastard, čo nikomu nepatrilo, a musel byť potrestaný, lebo ukradol mäso. Vedela, že ak nič neurobí, psík do rána zomrie; myslela na utrpenie malého zvieraťa, na jeho smútok a samotu. Plakala, kričala a vzlykala pred svojou vydesenou malou sestrou, ktorá sa tiež pustila do plaču. Stará mama sa ju pokúšala upokojiť, no starý otec sa na ňu pozrel tak prísne, že v jednej chvíli uvidela samu seba zatvorenú namiesto psa v klietke so zvierajúcim obojkom pripevneným na kovový krúžok na stene.

– Daj ma do klietky! – revala. – Daj ma k nemu!

– Chúďa, ty si sa zbláznila, – chladne a nemilosrdne povedal starý otec.

Na túto príhodu si spomenula, keď sa z novín dozvedela, že nórsky štát ako prvý na svete vytvoril políciu, ktorá mala bojovať proti krutému zaobchádzaniu so zvieratami.

Krátko pred tým, ako starý otec zomrel v nemocnici, bola ho s rodinou navštíviť. Vyčkala, kým sa sestra a ostatní vzdialia, a sklonila sa k starému otcovi, aby mu čosi zašepkala. Uvidela jeho milujúci pohľad.

– Starý špinavec, – zašepkala. – Dúfam, že pôjdeš do pekla.

Použila anglické slovo „Hell“ ako názov dediny starého otca, no bola si istá, že pochopil.

Pozrela sa na časť oltára, na veľký kríž nad ním, na nástenné maľby a spomenula si, že dokonca aj Agnes Gonxha Bajaxhiu – známa ako Matka Tereza – prežila veľkú časť svojho života

v hlbokej tme viery, vo svojich listoch to nazvala „tunelom“, „strašnou temnotou v sebe, akoby všetko bolo mŕtve“. Koľko veriacich žilo v takejto temnote, keď kráčali duchovnou púšťou, a nikomu sa s tým nezverili?

– Si v poriadku? – spýtal sa Strand vedľa nej.

– Áno.

Dotkla sa displeja tabletu. Ukázali sa zábery bergenskej polície. *Ecce homo.*

1. Žena ležiaca na oltári na chrbte, prehnutá, akoby zasiahnutá elektrickým prúdom alebo vrcholom rozkoše.
2. Hlava jej visí mimo oltára, ústa má otvorené a jazyk vonku – akoby čakala na hostiu s vyvrátenou hlavou.
3. Na veľkom bledom zábere, ktorý zrejme urobil technik zo súdneho lekárstva zoomom s kamerou HD, vidieť červenú opuchnutú tvár, takmer všetky tvárové kosti – nosová, čuchová, lícna, čeľusť aj sánka – boli zlomené a v strede lícnej kosti je hlboká rovná prehĺbenina, nepochybne spôsobená dlhým ťažkým predmetom, pravdepodobne kovovou tyčou.
4. Šaty má sčasti roztrhané, na pravej nohe chýba topánka, vidieť bielu vlnenú ponožku, na päte zašpinenú.

Vnímala každý detail. *Scéna presiaknutá hlbokou pravdou*, povedala si. Obraz ľudstva. Dvetisíc rokov barbarstva a nádeje na hypotetický druhý svet, kde by ľudia mali byť lepší.

Podľa prvých zistení ženu ubili na smrť, najprv železnou tyčou, ktorá jej rozbila hrud' a lebku, potom monštranciou. Tento posledný úsudok si technici urobili, keď na oltári našli túto

schránku prevrátenú a zakrvavenú a najmä keď si všimli zvláštne poranenia: monštrancia má podobu slnka s ostrými lúčmi a tie zanechali na tvári a na rukách obeť hlboké ryhy. Potom nasledovalo zaškrtenie, čo malo za následok, že krv vystrekla smerom k tabernákulu, skôr ako prestalo biť srdce. Sústredila sa. Na celej scéne zločinu bol jeden detail významnejší ako ostatné.

Obuv... Treková obuv North Face, čierna s bielym vzorom a so žltou svetielkujúcou podrážkou – prevrátenú topánku našli na zemi dva metre od oltára. Prečo?

– Mala pri sebe doklady?

– Áno. Volala sa Inger Paulsenová. Nemala záznam v centrálnom registri trestov.

– Vek?

– Tridsaťosem.

– Vydatá, deti?

– Slobodná.

Premerala si Kaspera. Nemal obrúčku, no možno ju náročky nenesil. Správal sa ako ženatý muž. Podišla k nemu bližšie, narušila osobný odstup a dostala sa do intímnej vzdialenosti – menej ako päťdesiat centimetrov. Cítila, ako stuhol.

– Zistili ste, kde pracovala?

– Robotníčka na ropnej plošine v Severnom mori. A v krvi jej zistili vysokú hladinu alkoholu...

Kirsten poznala naspamäť všetky štatistiky. Vedela, že počet samovrážd v Nórsku je oveľa nižší ako vo Švédsku, jeden a polkrát nižší ako vo Francúzsku, dva razy nižší ako vo Veľkej Británii a sedemkrát nižší ako v Spojených štátoch. Vedela, že aj v Nórsku,

podľa OSN v krajine s najvyšším ohodnotením ľudského rozvoja, je násilie spojené s úrovňou vzdelanosti: iba 34 % vrahov nebolo nezamestnaných, 89 % tvorili muži a 46 % bolo v čase zločinu pod vplyvom alkoholu. Bolo teda pravdepodobné, že vrahom bol muž a že bol podobne ako jeho obeť pod vplyvom alkoholu. A rovnako pravdepodobné bolo aj to, že to bol jej blízky: druh, priateľ, milenec, kolega... No všetci začínajúci policajti sa dopúšťali tej istej chyby – dali sa zaslepiť štatistikami.

– Na čo myslíš? – spýtala sa a vyfúkla mu do tváre dym z cigarety.

– A ty?

Usmiala sa. Rozmýšľala.

– Nejaká hádka, – odvetila, – tajná schôdzka a hádka, ktorá dopadla zle. Pozri si to roztrhané oblečenie, golier košele pod pulóvrrom takmer odtrhnutý a najmä tá topánka ďaleko od oltára. Zápasili a ten druhý zvíťazil. Potom ju v zúrivosti zabil. A nainscenoval to len tak pre zábavu divákov.

Odstránila si z pier smietku tabaku.

– Čo podľa teba hľadali v kostole? Nemal byť zatvorený?

– Jeden z nich si zrejme zabezpečil druhý kľúč, – potvrdil.

– Pretože kostol je väčšinou zatvorený. A je tu ešte niečo.

Kývol jej, aby ho nasledovala. Oprášila si popol z kabáta, pozapínala sa v tej zime a vykročila za ním. Vyšli bočným vchodom, kadiaľ aj vošli. Kasper ukázal na stopy v tenkej vrstve snehu – prve a v tom roku predčasnej. Dážď ich už zotieral. Všimla si ich, keď prichádzala cestou medzi náhrobnými kameňmi, ktorú vymedzili technici. Dvoje stôp jedným smerom, druhým jedny.